

Levende dode in Auschwitz

Een vader wil zijn zoon op een waardige manier begraven

- ▶ Saul is lid van het Sonderkommando in Auschwitz
- ▶ In een jongen ziet hij zijn zoon
- ▶ De man wil over hem een dodengebed laten uitspreken

Freddy SARTOR

Herfst 1944. In het uitroeiingskamp van Auschwitz-Birkenau is de Hongaarse Jood Saul Auslander lid van het zogeheten *Sonderkommando*, een groep gevangenen die gedwongen meehelpt met het moord- en vernietigingsproces van de nazi's. Zo begeleiden de leden medegevangenen naar de gaskamers en sorteren ze vervolgens wat in de kleedkamers aan waardepapieren, sieraden, goud en ander bruikbaar is achtergebleven.

Als een levende dode doet Saul wat hem wordt opgedragen, zonder na te denken. Op een dag merkt hij echter dat een jongen, die zopas uit een van de gaskamers werd gehaald, nog leeft. De knaap overleeft het niet, maar Saul meent in hem de gelaats-trekken van zijn zoon te herkennen. Van dan af krijgt Sauls leven – zijn naam betekent letterlijk 'geroepen door God' – opnieuw zin. Hij draagt zichzelf de taak op om de jongen te redden van

Saul, in Auschwitz op zoek naar een rabbi, brengt zijn eigen leven in gevaar. © Laokoon Film Arts

de autopsie en vervolgens van de verbrandingsoven, om uiteindelijk over hem de kaddisj (lofprijzing) te laten uitspreken door een rabbi en hem aldus een waardige begrafenis te gunnen.

In de chaos van het dodenkamp gaat Saul rusteloos op zoek naar een rabbi. Een nobele missie,

niet zonder gevaar voor zijn eigen leven? Of om te zorgen voor zijn eigen zielenheil? Niet te loochenen is alvast Sauls koppige wil om in God te geloven, zelf in de momenten waarop Hij angst-aanwendend afwezig lijkt.

Son of Saul, meer dan een beklijvende film.

Vijf duotickets liggen klaar voor de voorpremière van *Son of Saul* in BOZAR in Brussel (Ravensteinstraat 23) op dinsdag 20 oktober om 20 uur. Bel op maandag 19 oktober tussen 10 en 10.15 uur naar 02 546 08 10 en u verneemt meteen of u 's anderendaags bij de genodigden bent.

'Radio Gaga' verdient navolging

Toen *Radio Gaga* werd voorgesteld als een speerpunt van het vernieuwde Canvas, waren Michel Vanhove van het productiehuis De Chinezen, dat de serie maakte, en Paul Peyskens, nethoofd van Canvas, tot tranen toe ontroerd. Tikje overdreven, dacht ik toen. Al na één aflevering in de beslotenheid van de huiskamer moest ik echter mijn mening herzien: *Radio Gaga* is alle aandacht en ontroering waard. Meer zelfs, wie *Radio Gaga* geen sympathieke, hartverwarmende televisie vond, moet dringend aan een infuus antizuur.

In *Radio Gaga* trokken Joris Hessels en Dominique Van Malder, bevriende theateracteurs die om de twee jaar een voorstelling maken voor en met psychiatrische patiënten, met hun zelfgebouwde mobiele radiostudio naar acht locaties in België: het revalidatiecentrum Pellenberg in Leuven, Villa Voortman in Gent (een psychiatrisch ontmoetingshuis voor personen met verslavingsproblematiek), Huize Godtschalck

in Oostende (een rusthuis voor zeelieden), het afgelegen Waalse dorp Le Mesnil, een verblijfpark met permanente bewoners in Laakdal, het psychiatrisch ziekenhuis Bethaniën in Zoersel, het strenge internaat Sint-Jozefcollege in Turnhout en het asielcentrum in Wingene.

Op die knap uitgekende locaties verbleven ze telkens enkele dagen om er bijzondere lokale radio voor televisie te maken. Samen met reguliere bewoners en passanten maakten de kartrekkers van *Radio Gaga* prettig gestoorde – nou ja – lokale radio op televisie. Want laat het duidelijk zijn: de acteurs pretendeerden nooit therapeut te zijn, ook al had elke aflevering onmiskenbaar een therapeutisch effect.

Interviews, gesprekken en optredens van plaatselijke bewoners werden afgewisseld met muzikale verzoeken. De muziek die uit de tot radiostudio omgebouwde caravan schalde, werkte troostend en bracht mensen samen. Of, het leven zoals het is in de instelling, het internaat of het piepkleine dorp, met veel gevoel voor nuance en humor. Anders gezegd, wat maakt die diverse biotopen zo uniek en wat verbindt de mensen die er leven?

Het resultaat was een poëtische, muzikale *human-interest* serie met een hoog kwaliteitsgehalte. Kortom, een televisieserie met stip, die jongere en oudere kijkers kon ontroeren en beroeren. Na acht weken verdwijnt *Radio Gaga* nu van het scherm. Het staat intussen wel als een paal boven water dat Canvas zulke programma's nodig heeft om televisiekijkend Vlaanderen opnieuw aan zich te binden.

Luk VAN BEL

Geloven in kracht van getuigenis

Jürgen METTEPENNINGEN bundelt geloofsverhalen van spirituele denkers uit hele wereld

Jan COLLA

„De waarheid is dat ik verre van duidelijk kan zijn, zelfs al zou ik het willen. De waarachtige gelovige is voor mij een twijfelende, zoekende gelovige. Geloofsweters wantrouw ik”, schrijft de Nederlandse moslima Nuweira Youskine in het boek *Geloven*. Ze is een van de 46 spirituele denkers die op verzoek van Jürgen Mettepenningen getuigen over hoe zij geloven. „Ik was er vier jaar mee bezig om hen wereldwijd te zoeken en dan te vragen

in ongeveer drieduizend woorden te beschrijven waarom ze geloven, hoe ze dat beleven en hoe dat bijdraagt tot hun geluk.”

Het boek gaat dus niet over theologie, maar over het unieke verhaal van mensen, niet over geloof maar over geloven. „Er bestaat al zoveel theorie”, vindt Mettepenningen. „Ik wil weten wat geloven voor ieder van hen betekent, welke invloed het op hun leven heeft. Omdat geloven universeel is, laat ik joden, christenen, moslims, hindoes en

boeddhisten aan het woord, de vijf grote religies dus, maar bijvoorbeeld ook een jaïnist, een zoroastriër en een wicca.”

„Ik probeer niet alle vormen van geloven te behandelen, dat is trouwens onmogelijk”, zegt Mettepenningen. „Ik voer ook geen enkele auteur op als de vertegenwoordiger van een religie. De rabbijnen spreken in mijn boek niet namens de joden, maar vertellen in een persoonlijk verhaal wat het jodendom ten diepste met hun leven doet.”

Geloven is geen boek dat je in één ruk uitleest. „Dan kun je de geloofsverhalen niet echt laten inwerken”, beseft Mettepenningen. „Elke getuigenis daagt uit om onze eigen manier van geloven te bevragen en te verdiepen. Ik stond zelf versteld van sommige bijdragen. Voor de meesten ben ik een volslagen onbekende en toch waren ze allemaal bereid hun hart te openen en aan het papier toe te vertrouwen hoe ze in hun leven zin vinden. In mijn inleiding gebruik ik de metafoer adem: geloven is voor velen levensadem en iedereen ademt op een unieke manier.”

Gelovigen die hun grote gelijk willen verkondigen, staan niet

in het boek. „Die haakten zelf af toen ik hen de vraag stelde”, zegt Mettepenningen. „Hen samenbrengen in één boek, betekent ook dat ze bereid moeten zijn om elkaar te 'ontmoeten'. Bijna iedereen laat ruimte om te zoeken, wat nog iets anders is dan relativeren of nivelleren. Niet elke religie is gelijk, maar de auteurs vinden elkaar terug in hun mens-zijn. Thema's zoals hoop, liefde, dienstbaarheid, verlangen en twijfel lopen als een rode draad door de getuigenissen, maar iedereen voegt daar een eigen dimensie aan toe en geeft die op een andere manier zin en betekenis. Benedictijn Anselm Grün die heel persoonlijk vertelt over zijn jeugd en zijn gebedsleven, Nuweira Youskine die haar worsteling op zoek naar een eigentijdse islam niet uit de weg gaat, of de Afrikaanse theoloog Gavin D'Costa die met vallen en opstaan een plaats zoekt in de katholieke traditie – ik word daar diep door geraakt.”

Jürgen Mettepenningen, *Geloven. Spirituele denkers uit de hele wereld getuigen*, Lannoo, Tielt, 2015, 352 blz, 29,99 euro, ISBN 978 90 2093 657 5.

BON €5 korting

VBB-actienummer: 369-15-24
 Geldig van 13/10/2015 tot en met 30/11/2015
 VBB-actienummer: 369-15-24
 Verantwoordelijke uitgever: Uitgeverij Lannoo, Kasteelstraat 97, 8700 Tielt.
 Bericht aan de boekhandelaar: Deze bon is enkel inwisselbaar bij aankoop van de vermelde titel. De bonnen dienen teruggestuurd te worden voor controle en verrekening naar VBBbonnenclearing, Te Boelaerlei 37, 2140 Borgerhout. Niet cumuleerbaar met andere kortingen. Deze bon is enkel geldig in de erkende, Belgische boekhandels.

INDRUKWEKKEND GELOFSBOEK

Nog nooit lieten zoveel spirituele denkers uit de hele wereld en uit alle wereldgodsdiensten zo diep in hun hart kijken. Een uniek boek dat de rijkdom van alle religies verenigt.

€ 29,99 - 288 p. - harde kaft | LANNOO

WB-GELOVEN

9 826092 565002